1. Gebruik kinderopvangtoeslag

De groei in de kinderopvang zet door in het tweede kwartaal van 2018. Tabel 1 toont dat gemiddeld 796.000 kinderen gebruik maakten van kinderopvang waarvoor de ouders recht hadden op kinderopvangtoeslag. Dit is een toename van 17.000 ten opzichte van het eerste kwartaal dit jaar. Het aantal kinderen dat gebruik maakte van kinderopvang is toegenomen met 62.000 ten opzichte van een jaar geleden. In totaal gingen 371.000 kinderen naar de buitenschoolse opvang, 330.000 kinderen naar de dagopvang en 118.000 kinderen naar de gastouderopvang.
Het gemiddelde aantal uren opvang per kind per maand is gestegen in de buitenschoolse opvang en dagopvang, met respectievelijk 0,1 uur en 0,4 uur in vergelijking met het eerste kwartaal. Het gemiddelde aantal uren opvang per kind per maand is in het tweede kwartaal licht gedaald in de gastouderopvang naar 66,5 uur bij de opvang van 0- t/m 3-jarigen en 37,2 uur bij de opvang van 4- tot 12-jarigen. Het totale gemiddelde aantal uren is in een jaar gestegen tot 57,7 uur, een toename van 0,1 uur.

Tabel 1: Gemiddelde aantallen met kinderopvangtoeslag [1] [2]

	2014	2015	2016	Kw. 1 2017	Kw. 2 2017	geheel 2017	Kw. 1 2018	Kw. 2 2018
Aantal kinderen (x 1000)								
Totaal[3]	**621**	**631**	**672**	**715**	**733**	**731**	**779**	**796**
Kinderdagcentra	250	250	265	286	293	293	325	330
Buitenschoolse opvang	277	286	308	329	340	339	360	371
Gastouderopvang 0- t/m 3-jarigen	55	58	62	65	66	65	66	66
Gastouderopvang 4- tot 12-jarigen	51	51	53	54	55	53	52	52
Uren per kind per maand								
Totaal	**59,3**	**57,3**	**56,9**	**57,2**	**57,2**	**57,6**	**57,6**	**57,7**
Kinderdagcentra	83,8	80,9	79,7	79,3	79,4	79,8	78,1	78,5
Buitenschoolse opvang	36,3	35,5	35,7	36,1	36,2	36,5	36,7	36,8
Gastouderopvang 0- t/m 3-jarigen	66,5	65,0	65,2	66,3	66,2	66,3	66,7	66,5
Gastouderopvang 4- tot 12-jarigen	41,7	39,8	38,8	38,0	38,0	38,1	37,3	37,2

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld juli 2018, bewerking Ministerie van SZW

2. Netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen

Tabel 2 presenteert de ontwikkeling van de netto arbeidsparticipatie van vrouwen en tabel 3 van mannen. De netto arbeidsparticipatie is van elke categorie vrouwen gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal dit jaar. Ook ten opzichte van het tweede kwartaal van vorig jaar is de netto arbeidsparticipatie bij elke categorie vrouwen toegenomen.

[1] De cijfers zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers, die nog kunnen wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van inkomen en gebruik. Voor 2014 en 2015 zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief; ook voor 2016 is het grootste deel van de beschikkingen definitief vastgesteld.
[2] Bij gemiddelde aantallen (zie tabel 1) wordt een kind dat bijvoorbeeld 1 dag in een jaar naar kinderopvang gaat en waarvoor de ouders recht hebben voor kinderopvangtoeslag voor 1/365 meegeteld.
[3] De som der delen is groter dan het totaal. Dit komt omdat een kind binnen een kalenderjaar van meer dan een type opvang gebruik kan maken (bijvoorbeeld gastouderopvang en kinderdagopvang). Voor het totaal aantal kinderen wordt zo'n kind één keer meegeteld.

Tabel 2. Netto arbeidsparticipatie vrouwen en moeders met jonge kinderen (in %)[4]										
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kw. 1 2017	Kw. 2 2017	Kw. 1 2018	Kw. 2 2018
Vrouwen 15-74	61,3	60,6	59,6	60,3	60,9	61,9	61,2	61,7	62,1	63,0
Vrouwen 25-34	80,8	79,4	79,0	79,6	79,9	80,2	80,1	80,2	80,3	81,3
Vrouwen 35-44	77,8	78,1	76,7	77,0	77,6	78,4	77,9	78,1	78,8	79,8
Moeders (lid van ouderpaar)	77,1	76,4	75,9	76,7	77,6	78,5	78,3	78,9	78,1	79,1
Alleenstaande moeders	64,3	63,2	59,6	59,5	62,2	63,1	64,3	61,7	64,3	65,1
Moeders met jonge kinderen (0-11)	76,6	75,6	74,5	75,9	76,5	77,2	77,5	77,1	76,9	77,6

Bron: CBS

Ook de netto arbeidsparticipatie van mannen is verder gestegen. In tabel 3 valt op dat de netto arbeidsparticipatie van mannen tussen de 35 en 45 licht is gedaald ten opzichte van het vorige kwartaal. De netto arbeidsparticipatie is wel gestegen als het percentage wordt vergeleken met die van het tweede kwartaal van vorig jaar. Net als bij de vorige kwartaalrapportage is de netto arbeidsparticipatie van alleenstaande vaders het hardst gegroeid ten opzichte van een jaar geleden, met 1,1%-punt.

Tabel 3. Netto arbeidsparticipatie mannen en vaders met jonge kinderen (in %)[5]										
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kw. 1 2017	Kw. 2 2017	Kw. 1 2018	Kw. 2 2018
Mannen 15-74	71,5	70,2	70,1	70,4	70,8	71,5	70,8	71,3	71,9	72,3
Mannen 25-34	88,8	86,0	86,3	86,6	87,2	87,7	87,0	87,9	87,6	88,2
Mannen 35-44	90,7	88,1	88,3	89,1	89,4	89,8	89,9	89,9	90,3	90,1
Vaders (lid van ouderpaar)	91,2	89,6	90,1	90,4	90,8	91,2	90,9	91,1	91,2	91,7
Alleenstaande vaders	76,8	74,7	76,1	75,5	76,3	73,8	73,7	74,2	75,3	75,3
Vaders met jonge kinderen (0-11)	93,9	91,7	92,4	93,0	93,3	93,5	93,3	93,0	93,6	93,9

Bron: CBS

Tabel 4 laat de ontwikkeling zien in het aantal gewerkte uren per week van vrouwen en moeders[6]. Het gemiddelde aantal gewerkte uren van vrouwen is in het tweede kwartaal van 2018 ten opzichte van het eerste kwartaal ongewijzigd en bij moeders licht afgenomen met 0,2 uur. Ten opzichte van het tweede kwartaal van 2017 is de arbeidsparticipatie van vrouwen wel licht gestegen met 0,1 uur. De arbeidsparticipatie van moeders is weer op het niveau van het tweede kwartaal in 2017.

Tabel 4. Ontwikkeling in gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen (gemiddelde binnen de groep vrouwen met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)										
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kw. 1 2017	Kw. 2 2017	Kw. 1 2018	Kw. 2 2018
Vrouwen 15-74	25,4	25,3	25,3	25,3	25,6	25,9	25,7	25,8	25,9	25,9
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	24,6	24,8	25,2	25,5	25,8	26,4	26,1	26,5	26,7	26,5

Bron: CBS

[4] Sinds 2012 is het CBS overgestapt op de definitie mannen/vrouwen 15 tot 75. Om de informatie de stroomlijnen is ook in deze rapportage gebruik gemaakt van de nieuwe definitie. De verschillende met de oude definitie (15-64) zijn miniem.
[5] Sinds 2012 is het CBS overgestapt op de definitie mannen/vrouwen 15 tot 75. Om de informatie de stroomlijnen is ook in deze rapportage gebruik gemaakt van de nieuwe definitie. De verschillende met de oude definitie (15-64) zijn miniem.
[6] In de jaren 2012-2013 voor de bevolkingsgroep tussen de 15 en de 65 jaar. Vanaf 2014 en later conform de internationale definitie (15 tot 75 jaar).

3. De ontwikkeling van de gemiddelde uurprijs

In tabel 5 wordt de ontwikkeling van de tarieven in de kinderopvang en het verschil met de maximum uurprijs weergegeven. De tarieven van alle opvangsoorten zijn licht gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2018. De gemiddelde uurtarieven van de dagopvang en buitenschoolse opvang zijn gestegen met € 0,03 (respectievelijk 0,5% en 0,4%). Het gemiddelde uurtarief van de buitenschoolse opvang bedroeg in het tweede kwartaal € 7,12. Daarmee komt het gemiddelde uurtarief € 0,17 (2,4%) boven de maximum uurprijs uit. Bij alle andere opvangsoorten lagen de gemiddelde uurtarieven in het tweede kwartaal onder de maximum uurprijs.

Tabel 5: ontwikkeling gemiddelde uurprijs (in €)[7]

	2014	2015	2016	2017	Kw. 1 2018	Kw. 2 2018
Gemiddelde uurprijzen voor maximering[8]						
Dagopvang	6,71	6,87	6,99	7,17	7,34	7,37
Buitenschoolse opvang	6,61	6,74	6,84	6,98	7,09	7,12
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,51	5,64	5,69	5,83	5,87	5,89
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,46	5,62	5,67	5,82	5,87	5,88
Maximum uurprijzen						
Dagopvang	6,70	6,84	6,89	7,18	7,45	7,45
Buitenschoolse opvang	6,25	6,38	6,42	6,69	6,95	6,95
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,37	5,48	5,52	5,75	5,91	5,91
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,37	5,48	5,52	5,75	5,91	5,91
Relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen						
Dagopvang	0,2%	0,4%	1,4%	-0,1%	-1,5%	-1,0%
Buitenschoolse opvang	5,7%	5,6%	6,5%	4,4%	2,1%	2,4%
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	2,6%	3,0%	3,1%	1,3%	-0,7%	-0,3%
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	1,7%	2,5%	2,7%	1,3%	-0,7%	-0,4%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld juli 2018, bewerking SZW

4. Aanbod kinderopvang

Tabel 6 toont de ontwikkeling van het aantal locaties dat kinderopvang aanbiedt. Het aantal locaties in de dagopvang is ten opzichte van het vorige kwartaal nagenoeg gelijk gebleven rond de 9.000. Het aanbod bij de buitenschoolse opvang is met een netto groei van 45 locaties licht toegenomen tot 6.955 locaties. Net als de voorgaande kwartalen is ook in het tweede kwartaal van 2018 het aantal gastouders afgenomen, tot een aantal van 30.009. Daarmee bedraagt de netto afname 1.438 ten opzichte van het begin van het jaar.

Tabel 6: aantal kinderopvang- en gastouderlocaties

	Jan. 2014	Jan. 2015	Jan. 2016	Jan. 2017	April 2017	Juli 2017	Okt. 2017	Jan. 2018	Apr. 2018	Juli 2018
Dagopvang	6.187	6.446	6.731	7.499	7.545	7.643	7.805	9.029	8.997	9.004
BSO	6.417	6.336	6.418	6.648	6.670	6.733	6.877	6.894	6.910	6.955
Gastouders	40.148	36.807	34.504	33.585	33.371	32.977	31.753	31.447	30.659	30.009

Bron: DUO rapportage Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen

[7] Het betreft de gemiddelde uurprijzen, waarbij gewogen is naar gebruik. Ter illustratie: de uurprijs van gebruikers die 60 opvanguren afnemen weegt drie keer zo zwaar mee bij bepaling van het gemiddelde als de uurprijs van gebruikers die 20 opvanguren afnemen.

[8] Deze cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan de Belastingdienst/Toeslagen doorgeven. Het is onduidelijk in hoeverre ouders een wijziging van de uurprijs altijd doorgeven en de uurprijzen dus volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt.

5. Regionale spreiding

Het relatieve verschil tussen de gemiddelde uurtarieven ten opzichte van de maximum uurprijs voor verschillende regio's op basis van de stedelijkheid[9] is uitgesplitst is tabel 7. De resultaten uit de eerste kwartaalrapportage van 2018[10] blijven overeind. Als een regio een hogere stedelijkheid kent, worden er hogere uurtarieven gevraagd bij alle opvangsoorten. De mate waarin de gemiddelde uurtarieven de maximum uurprijs overstijgen is tussen juni 2015 en juni 2018 gedaald voor alle opvangsoorten en alle gebieden, ongeacht de mate van stedelijkheid. Het prijsverschil tussen stedelijke en niet-stedelijke regio's is niet verder toegenomen. Bij alle opvangsoorten lag het verschil de afgelopen jaren vrij stabiel tussen de 3%-punt en 4%-punt.

Tabel 7: regionale uitsplitsing relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen[11]

		Dagopvang				Buitenschoolse opvang				Gastouderopvang			
		Juni 2015	Juni 2016	Juni 2017	Juni 2018	Juni 2015	Juni 2016	Juni 2017	Juni 2018	Juni 2015	Juni 2016	Juni 2017	Juni 2018
Landelijk		0,5%	1,4%	0,0%	-0,8%	5,6%	6,5%	4,3%	2,6%	2,9%	3,1%	1,4%	-0,2%
Regio[9]	1	1,8%	2,9%	1,5%	0,7%	5,9%	7,1%	5,1%	3,3%	4,4%	5,2%	3,9%	2,8%
	2	0,7%	1,6%	0,1%	-0,8%	5,8%	6,5%	4,4%	2,6%	2,9%	2,9%	1,6%	-0,4%
	3	-0,1%	0,8%	-0,7%	-1,5%	5,5%	6,5%	4,3%	2,5%	3,0%	3,3%	1,6%	0,3%
	4	-0,5%	0,4%	-1,1%	-1,8%	5,6%	6,3%	4,0%	2,2%	2,1%	2,2%	0,4%	-1,2%
	5	-1,7%	-0,8%	-2,2%	-2,8%	2,9%	3,7%	1,8%	0,3%	2,6%	2,6%	0,3%	-1,4%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld juli 2018, bewerking SZW

De ontwikkeling van de gemiddelde uurtarieven is uitgesplitst in tabel 8. De ontwikkeling van het uurtarief tussen de landelijke en stedelijke regio's is vrijwel identiek. De tarieven voor kinderopvang in de stedelijke regio's groeien niet harder dan de tarieven in de landelijke regio's.

Tabel 8: regionale uitsplitsing ontwikkelingen gemiddelde uurprijs voor maximering t.o.v. voorgaande jaar[12] (in €)[11]

		Dagopvang			Buitenschoolse opvang			Gastouderopvang		
		Juni 2016	Juni 2017	Juni 2018	Juni 2016	Juni 2017	Juni 2018	Juni 2016	Juni 2017	Juni 2018
Landelijk		1,7%	2,7%	2,9%	1,5%	2,1%	2,1%	0,9%	2,5%	1,2%
Regio[9]	1	1,8%	2,8%	2,9%	1,8%	2,2%	2,2%	1,5%	2,9%	1,7%
	2	1,6%	2,7%	2,8%	1,3%	2,1%	2,0%	0,8%	2,8%	0,8%
	3	1,7%	2,6%	2,9%	1,6%	2,1%	2,1%	1,0%	2,5%	1,5%
	4	1,7%	2,6%	3,0%	1,4%	2,0%	2,1%	0,8%	2,4%	1,1%
	5	1,6%	2,7%	3,1%	1,4%	2,2%	2,3%	0,7%	1,9%	1,0%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld juli 2018, bewerking SZW

[9] Een maatstaf voor de concentratie van menselijke activiteiten gebaseerd op de gemiddelde omgevingsadressendichtheid (oad). Hierbij zijn vijf categorieën onderscheiden: - zeer sterk stedelijk (1): gemiddelde oad van 2500 of meer adressen per km2; - sterk stedelijk (2): gemiddelde oad van 1500 tot 2500 adressen per km2; - matig stedelijk (3): gemiddelde oad van 1000 tot 1500 adressen per km2; - weinig stedelijk (4): gemiddelde oad van 500 tot 1000 adressen per km2; - niet-stedelijk (5): gemiddelde oad van minder dan 500 adressen per km2. (Bron: CBS)

[10] SZW (2018) 1e kwartaalrapportage kinderopvang 2018

[11] Voor een klein aantal waarnemingen ontbrak de mate van stedelijkheid. Deze zijn niet meegenomen in de tabel, waardoor totalen van de regionale aantallen niet geheel optellen tot het macro-totaal van Nederland.

[12] Deze cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan de Belastingdienst/Toeslagen doorgeven. Het is onduidelijk in hoeverre ouders een wijziging van de uurprijs altijd doorgeven en de uurprijzen dus volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt.